

Den Haag, 22 juni 2009

Met deze brief ga ik in op uw verzoek van 17 april jl. te reageren op de brief die u heeft ontvangen van de Bond KBO, d.d. 2 april jl., inzake het stichten van openbare scholen.

Op een jubileumcongres van de VOS/ABB van 2 oktober 2008 heb ik aangekondigd dat zelfstandige besturen van openbare scholen eenzelfde recht dienen te krijgen als zelfstandige besturen van bijzondere scholen, om een verzoek bij de gemeente in te dienen om een school te kunnen stichten. Daarnaast heb ik in mijn brief aan uw Kamer van 21 mei 2009 over de positie van het openbaar onderwijs in de sector primair onderwijs aangegeven met een wetsvoorstel te komen waarin die bevoegdheid wordt opgenomen. De reden dat deze mogelijkheid in de wet (nog) niet voor openbare scholen is vastgelegd is dat de wettelijke systematiek nog stamt uit de tijd dat het bestuur van de openbare scholen allemaal onder de gemeenten vielen. Inmiddels worden openbare scholen in het PO, net als bijzondere scholen, in toenemende mate door zelfstandige besturen in stand gehouden. Het ligt dus in de rede dat ook zelfstandige besturen van openbare scholen het recht krijgen een verzoek tot stichting te doen bij de gemeente. Ik ben op dit moment met verschillende veldpartijen aan het onderzoeken hoe een dergelijke mogelijkheid het beste vorm kan worden gegeven.

De Bond KBO stelt in de brief van 2 april jl. dat in de huidige stichtings- en instandhoudingssystematiek, vanwege de garantiefunctie van het openbaar onderwijs, de spreiding en bereikbaarheid van het openbaar onderwijs beter gegarandeerd is dan die van het bijzonder onderwijs.

Er bestaat inderdaad een verschil tussen het openbaar en het bijzonder onderwijs. De garantiefunctie openbaar onderwijs houdt in dat er, als daar behoefte aan is, binnen een straal van 10 km altijd een openbare school moet zijn. Deze objectivering van de garantiefunctie is sinds 1992 opgenomen in de Wet op het primair onderwijs. De garantiefunctie komt voort uit de grondwettelijke plicht van de overheid om te zorgen voor voldoende (algemeen toegankelijk) openbaar onderwijs. Daarnaast bestaat er de grondwettelijke stichtingsvrijheid van onderwijs. Op grond daarvan kan er altijd, als daar behoefte aan is, een bijzondere school worden gesticht door ouders of maatschappelijke instanties, die net als de openbare scholen door de overheid wordt bekostigd. De genoemde beleidsbrief openbaar onderwijs verandert hier vanzelfsprekend niets aan. Het enige dat verandert is wie er bij stichting van een openbare school het initiatief neemt. Wanneer het openbaar onderwijs in een gemeente bij een zelfstandig bestuur is belegd, is het voorstel om dat zelfstandig bestuur de bevoegdheid te geven om aan het gemeentebestuur een verzoek te richten tot stichting van een nieuwe openbare school. Dat is een logische stap gezien het feit dat het bestuur van het openbaar onderwijs in veel gemeenten niet meer bij de gemeente ligt, maar bij een zelfstandig bestuur.

Verder zou volgens de Bond KBO in het kader van het principe «gelijke monniken, gelijke kappen» in een breder perspectief moeten worden gekeken naar de positie van het openbaar onderwijs en die van het bijzonder onderwijs in wet- en regelgeving. Dat gebeurt ook. Zoals ik heb aangekondigd in de genoemde brief van 21 mei 2009, zal er een verkenning komen van de bevoegdheden van zelfstandige besturen van het openbaar onderwijs in relatie tot het bijzonder onderwijs en de specifieke rol van de gemeente. Tevens is een nadere analyse en discussie

toegezegd over de stichtings- en instandhoudingssystematiek van zowel het openbaar als het bijzonder onderwijs. Uiterlijk begin 2010 zal ik uw Kamer nader informeren over de uitkomsten daarvan.

Ook gaat de Bond KBO in op de reactie van de VOS/ABB op het wetsvoorstel kleine scholen, waarbij scholen met een leerlingaantal onder de 23 nog een kans krijgen in stand te blijven. De VOS/ABB pleit ervoor dat de school die wordt opgehouden openbaar is. Het wetsvoorstel dat ik binnenkort wil indienen, biedt voornoemde mogelijkheid tot instandhouding echter aan zowel openbare als bijzondere scholen.

Ik hoop hiermee uw Kamer voldoende te hebben geïnformeerd.

De staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
S. A. M. Dijkema